1. טור יו"ד הלכות יין נסך סימן קכג

יין שנתנסך לכו"ם אסור בהנאה וחכמים **גזרו על סתם יינן משום בנותיהן** ואסרוהו אף בהנאה... אבל רשב"ם כתב בשם רש"י שכתב על שם הגאונים **דבזמן הזה אין איסור הנאה במגע של נכרי ביין שלנו**... לאסור בשתייה ולא בהנאה

2. שו"ע יו"ד הלכות מאכלי עובדי כוכבים סימן קיד

ד - כל אלו המשקים, וכן החומץ של שכר, אסור לקנותו מהם **אם דמיהם יקרים מדמי היין**, שאנו חוששים שמא ערב בהן יין (**עד שאין ס' לבטלו**).
ו - צריך ליזהר ולבדוק ולחקור בשכר ובמשקה של דבש שעושים העובדי כוכבים עכשיו, **אם נותנים בהם שמרים של יין**. הגה: ואם דרכן ליתן בו שמרים, אסור לקנות מהם אם **אין במשקה ס'** מן השמרים. **והוא דלא עבידי לטעמיה**, דלטעמיה אפילו באלף לא בטיל.

3. הפרדס, חשון תש"ט ס' י' – בעניין יי"ש מזוג ותערובת סתם יינם

הרשות טעונה מטעם החוק לערב יין... עד לשניים וחצי אחוז מבלי להזכיר על הסרט שנמצא בהמשקה... זאת אומרת אחד מארבעים...

4. שו"ת מנחת יצחק חלק ב סימן כח

...הווהיסקי מיישנים כשבע שנים ויותר, בחביות הבלועים מיין (שהערי), והמובחרים המה החביות ששהו בהם יין כמה שנים, הטעם וריחו של הוהיסקי **משתנה לפי ערך היין** שהיו משתמשים בהחביות...

5. שו"ע יו"ד הלכות יין נסך סימן קלד סעיף ה

כמה יהא במים ויהא בהם כדי לבטל טעם היין, **ששה חלקים כנגדו**. וכל שיש במים כשיעור הזה, מותר אפילו בשתייה.

6. ש"ך יו"ד סימן קלד ס"ק כא

...**דוקא יין נסך במים** אבל ביין או בתבשיל שמשביחו ודאי אסור הכל עד **ששים** ע"כ ופשוט הוא:

7. ט"ז יו"ד סימן קיד ס"ק ד

עד שאין ס' לבטלו. - תמהתי למה הצריך ס' הא קי"ל בסי' קל"ד סעיף ה' דיין במים בטל בששה חלקים וה"ה בשאר משקים דזה פשוט דהם מבטלים טעם היין יותר ממים... בודאי **גם כאן סגי בששה** כן נראה לע"ד:

8. נפש הרב, דף יט, הערה 24

וזכרני היאך שבשעה שהתחלנו ללמוד שו"ע יו"ד בשיעורו של רבנו, סיפר לנו בשם הגר"א, שבשעה שחיבר הש"ך את ספרו על השו"ע הי' ועד ארבע הארצות בתוקפו, ולא הי' שום אדם רשאי להדפיס שום ספר מבלי לקחת הסכמות מגאוני הועד. ושהגיש הש"ך את חיבורו אל הט"ז – שהיה אז זקן הרבנים – לבקש ממנו הסכמה, ראה הלה שהחיבור הזה עולה כ"כ על החיבור שלו, ולא רצה להרשות לו להדפיסו. ובגלל כן נענש הט"ז מן השמים, **שביו"ד פוסקים (ברוב המקומות) כהש"ך נגד הט"ז**, ובאו"ח פוסקים כהמג"א נגד הט"ז, ובאה"ע ובחו"מ, איננו תופס אפילו את המקום המרכזי על העמוד, אלה הדפיסוהו מלמטה בדף. [וסיים לומר, שהסיפור הזה אמיתי הוא, שהרי כן שמע מאביו.]

9. שו"ע יו"ד הלכות יין נסך סימן קלז

א - כל הכלים האסורים מחמת יין של עובד כוכבים שהכניס בהם ישראל יין קודם שהכשירן, אסור בשתייה ומותר בהנאה... אם יש במים **ששה פעמים** כנגד **קליפת** הקנקן, מותר אפילו בשתייה.

10. ש"ך יו"ד סימן צח ס"ק יג

...דה"ה אם נאסר הכלי ע"י עירוי א"צ לשער רק כדי קליפה אבל **אם נאסר ע"י כבישה צריך לשער נגד כולו** עכ"ל...

11. ט"ז יו"ד סימן קה ס"ק א

...ותמהתי על זה... **וע"כ סגי ליה בקליפת הכלי להכשיר**... ונמצא **דעכ"פ אין לומר כבוש כמבושל ממש דא"כ לא היה סגי בקליפת הכלי להכשירו**...

12. חכמת אדם שער איסור והיתר כלל נז סעיף יא

יא והכלי שנכבש בתוכו דבר איסור נאסר כולו וצריך ששים **נגד כולו**...

13. שו"ע יו"ד הלכות יין נסך סימן קלה סעיף יג

אפילו במכניסו לקיום **אינו בולע יותר מכדי קליפה**...

14. ש"ך יו"ד סימן קלה ס"ק לג

אינו בולע יותר מכדי קליפה - נראה דהיינו מסתמא אמרינן הכי משום שאינו ידוע שנכבש היין בתוכו יום שלם אבל **אם היה ידוע שהיה יי"נ בתוכו יום שלם ה"ל כבוש וכבישה אוסר כל הכלי**

15. חכמת אדם שער איסור והיתר כלל פא סעיף יא

...ואם עמד בו מעת לעת דאז צריך ששים נגד כל הכלי... **ולצורך גדול יש להתיר** ולסמוך על סתימת הפוסקים דאפילו עמד בו היין האסור כמה ימים אינו נבלע בו יותר **מכדי קליפה** ואם כן אפילו אין בו מים מותר...

16. שו"ע יו"ד הלכות תערובות סימן צח סעיף ח

כחל מתבטל בתשעה וחמשים. הגה: כל האיסורים הנוהגין בזמן הזה כולם מתבטלים בששים, מלבד חמץ בפסח ויין נסך... ובלבד שהאיסור אינו נותן טעם בקדירה, אבל אם נותן טעם באותה קדירה, והוא אסור מצד עצמו, אפילו באלף לא בטיל כל זמן שמרגישין טעמו. ולכן **מלח ותבלין מדברים דעבידי לטעמא**, אם אסורים מחמת עצמן **אינן בטילים בששים**.

17. שו"ע יו"ד הלכות יין נסך סימן קלד סעיף יג

כל המשקים של עובדי כוכבים **שדרכם** לערב בהם יין או חומץ, אסורים.

18. שו"ע יו"ד הלכות תערובות סימן צט

אין מבטלין איסור לכתחלה. ואפילו נפל לתוך היתר שאין בו שיעור לבטלו, אין מוסיפין עליו היתר כדי לבטלו. עבר וביטלו, או שריבה עליו, אם בשוגג, מותר. ואם במזיד, אסור למבטל עצמו, אם הוא שלו, וכן **למי שנתבטל בשבילו**.

19. ט"ז יו"ד סימן צט ס"ק י

וכן למי שנתבטל בשבילו. - פירש רש"ל שם בפרק ג"ה **דהיינו דוקא שידע זה שנתבטל עבורו וניחא ליה** אפילו לא צוה אותו לבטלו אבל אם לא ידע ממנו שרי ליה דהרי הוא כשוגג...

20. רבי עקיבא איגר יו"ד סימן צט

וכן למי שנתבטל בשבילו. ואם ביטל על **הסתם למי שירצה לקנות הרי הוא כמו שנעשה בשבילם ביחוד ואסו' לכולם** תשו' הריב"ש סי' תצ"ח ונשמע מזה **דאף מי שנתבטל עבורו לא ידע מזה** ודלא כט"ז:

21. תלמוד בבלי מסכת עירובין מ.

מאי אמרת מחוץ לתחום אתיא - הבא בשביל ישראל זה מותר לאכול לישראל אחר, וכל שכן האי **דאדעתא דנכרים** אתא. כיון דחזא **דקא מפשי ומייתי להו - אסר להו**.

22. מגן אברהם סימן תקטו ס"ק כב

לצורך הרוב מביא - **ואם יש לחוש שמרבי'** להביא בשביל ישראל אסור...

23. הפרדס, חשון תש"ט – י' – בעניין יי"ש מזוג ותערובת סתם יינם

ובחליפת מכתבים שהי' לי בענין זה עם גדול אחד, רצה להתיר מטעם דרוב היי"ש נמכר לעכו"ם, ונחשב כאלו נעשה בשביל עכו"ם... אבל המעיין שם בעירובין יראה דאם יש לחוש שהעכו"ם מרבים להביא בשביל ישראל, אז אסור אפילו ברוב עכו"ם. ועיין במג"א... שכתב כן להלכה דאם יש לחוש שמרבים להביא בשביל ישראל אסור... ובנידן דידן הלא בוודאי מרבים בתעשיית היי"ש מזוג בשביל ישראל... **הלא מפרסמים מודעות בהעתונים היהודים** ובודאי מרבים בשביל ישראל...

24. שו"ת מנחת יצחק חלק ב סימן כח

כל זה לא יועיל להיתרא משום ג' טעמי, א' ד**לטעמא עבידא**, ב' **דדרכם בכך**, ג' דמערבים **לכתחילה**...

25. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סב

...ועוד יש להתיר אותו הבלענדעד **שלא נרשם שיש שם יין והחשש הוא רק משום שרשאין מחוק המדינה שלא להזכיר המין שמערבין ממנו רק אחד מארבעים** וא"כ אפשר ערבו שם יין, הא ודאי שיש בלענדעד שלא ערבו שם יין רק מינים כשרים או יי"ש ישן בחדש **וכיון שהוא איסור דרבנן תלינן לקולא**... **וכ"ש הכא שידוע שיש הרבה פעקטערעס שאין מערבין יין**...

26. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סג

וא"כ משמע שאיירו באופן אחד שהוא להחמיץ **שהוא מהשמרים** ולא מהיין הבלוע בהם.

27. שו"ת מנחת יצחק חלק ב סימן כח

(כ) אמנם אף בכל זאת עדיין לא ניצלנו מחשש ביטול איסור לכתחילה שחש לזה הרה"ג בהפרדס שם... עפ"י מש"כ בת' מהרש"ם בנדונו... דבאיסור משהו שא"א לבוא לידי איסור שרי לבטל לכתחילה, א"כ **הרי אם יתן יותר יתקלקל, י"ל דשרי לבטל לכתחילה** עיין שם, **וא"כ גם בנדוננו שלפי אמירת המומחה אם יוסיף יין על שיעור המוגבל יפגם היי"ש, י"ל דבכה"ג שרי לבטל לשיטתם, אבל כמובן כ"ז רק להצטרף לסניף**...

28. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סג

... **ומש"כ כתר"ה שכיון שהרבה ישראל קונים אף שהם המעוט מרבים בשבילם**... הנה לא חששתי לזה מכמה טעמים שיש בבטול הזה להתיר... שנית שיטת מהרש"ל הובא בט"ז... **דבלא ידע ממנו שביטל עבורו שרי ליה**... שלישית שיטת התוס' פסחים דף ל' בשם הר"י **שאיסור דרבנן שאין לו שורש מה"ת מותר לבטל לכתחלה ולא רק להוסיף אלא לערב מתחלה** כמפורש בב"י... וא"כ **מסתבר שסתם יינם בזה"ז להמתירין בהנאה כדנהגינן נחשב אין לו שורש מה"ת כיון שהוא רק מצד איסור חתנות**... רביעית שיטת הרמב"ם **דכל איסור דרבנן מבטלין לכתחלה** בפט"ו הכ"ו.... ולכן אף שנפסק בש"ע ורמ"א שאין לבטל לכתחלה אף איסור דרבנן וגם שאם עשה במזיד אסור... מ"מ ודאי יש לצרף שיטת התוס' והרמב"ם **להקל כט"ז**...

29. ר"ן על הרי"ף מסכת עבודה זרה דף לו:

ולפי פירוש זה הא דתנן במתני' יין במים בנותן טעם לשבח קאמר כלומר בפחות מששה חלקי מים הא בששה חלקי מים מותר שאין טעמו משביח אלא פוגם **וקיוהא בעלמא הוא** וכדאמרינן בעלמא מי סברת חמרא הוא קיוהא בעלמא הוא:

30. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סב

והנה במטה יהונתן סי' קי"ד כתב לחלק דכשהיין משביח למשקין אוסר עד ששים ורק **במים ומשקין** שאינם נשבחים מן היין וליכא לאסור רק משום טעם יין בטל בששה עיין שם. אבל אינו מובן כלל **דכי יין פוגם את המים** הא ודאי לא נכחיש המציאות שהרבה בנ"א נותנים מעט יין בהמים ששותים להטעים יותר אך הא דמותר הוא משום דעכ"פ מקליש טעם היין שהוא רק **קיוהא בעלמא**... וכן משמע בתוס' חולין דף כ"ה דכתבו **דלא הוי טעם גמור** משמע שעכ"פ טעם טוב יש אך שהוא קלוש מלהחשב כהאיסור.

31. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סג

הנה בדבר שכתב כתר"ה שהיין ניתן בהיי"ש לטעמא ולכן הוא כדין תבלין שאוסר עוד בכל שהוא.... ומ"מ מותר אף בטבל שלא נחשב טעם אלא **קיוהא בעלמא**...

32. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סב

ולכן אף שלכאורה הא פליגי בזה הט"ז והש"ך בנקה"כ סי' קי"ד דהט"ז בסק"ד כתב ד**גם במשקים סגי בששה להתבטל** ורמ"א שהעתיק עד שאין ששים לבטלו הוא רק ריהטא דלישנא של המרדכי בשם ראבי"ה שסובר דגם יין במים צריך ששים ובנקה"כ השיג עליו דבמשקים עדיף... ולכן אפשר רק ע"ז משיג הנקה"כ על הט"ז וכוונתו דלכן לא קשה על הרמ"א דנקט ששים משום שיש כאן דברים שאינם חריפים **וא"כ לא פליג גם הש"ך על הט"ז במשקים חריפים. אך אף אם פליג יש להכריע כהט"ז**. ועיין במג"א... אבל **מסיק שביינות שלנו ודאי בטל, וכונתו שביינות שלנו שאינם חזקים כ"כ גם הוא מודה להט"ז דבטל בששה אף בשאר משקים**...

33. שו"ת מנחת יצחק חלק ב סימן כח

(טז) ואקדים ואומר דבכה"ג היכא דמתקן המאכל אבל אינו נרגש טעמו אף דאסור, אבל בודאי, **ל"ה כטעמו ממש**... ואלו במעמיד ס"ל לרוב הפוסקים דל"ה אלא מדרבנן, ומטעם זה כתב הפמ"ג וז"ל דע **דאנן קיי"ל מעמיד ולטעמא עבידי אין בטלין ומ"מ יש הבדל ביניהם**, כי **מעמיד קיי"ל דהוי רק מדרבנן** ובטעמא י"א דהוי ד"ת כל שנרגש הטעם אפי' באלף עיין שם... ובזה ניחא לי דברי הפמ"ג, **דאף דפשיטא להלכה דבדבר המעמיד זה וזה גורם שרי, ואף בעביד לטעמא**, מבואר בטו"ז דמותר בזה וזה גורם... **מ"מ פשיטא לי' דכה"ג שרי, ועל כרחך מטעם דהא דמתקן המאכל בלא טעם מורגש, ל"ה יותר ממעמיד דל"ה רק מדרבנן ומותר בזוז"ג להלכה... ומכ"ש בסתם יינם דכל האיסור לא הוי רק מדרבנן יש להתיר זוז"ג להלכה**.

34. שו"ת אגרות משה יו"ד חלק א סימן סב

קבלתי מכתבו היקר בדבר היי"ש בלענדעד שתחת השגחתו עושים בלענדעד שלא בתערובות יין וגליצערין. ואני אומר לו יישר כחו בזה שיהיה **ראוי למהדרין ליזהר מדברים שצריך הוראת חכם**... וכ"ש בזה שיש גם אוסרין. ואני אף שאני מתיר נזהר אני בעצמי מלשתות בלענדעד רק בחבורה שלא למיחזי כיוהרא הייתי שותה משהו לברך המסובין כנהוג ולכן ודאי טוב שיהיה יי"ש בלענדעד בלא שום חשש... זהו הנכון לע"ד להלכה ולמעשה ולכן ודאי שאף שאין לאסור, דבר טוב עשה ידידי כתר"ה שראה שיהיה בלענדעד ידוע שהוא בלא יין ובלא חשש איסור אחר כדי שיהיה ראוי גם לבע"נ הראוי להם להחמיר.

35. שו"ת מנחת אשר, חלק א'

במה ששאל לדעתי בענין כשרות משקה הויסקי שמיישנים אותו בחביות שבהן יישנו יין בעבר וחביות אלה קרויות "שרי קעסקס", על שם יין מזן שרי שהיו מיישנים בחביות אלה. לדברי יצרני הויסקי תהליך ההתיישנות בחביות אלה **מוסיף גון וטעם בויסקי**, ורבים חששו בזה לטעם יין, דכל דעביד לטעמא אפילו באלף לא בטל, אך **לענ"ד אין בזה איסור**... הנה שאלה זו כבר נידונה ע"י גדולי הפוסקים לפני דור ודורותיים, באגרות משה... ובשו"ת מנחת יצחק... שניהם התירו, אך מכיון שברבות הימים אפשר שהמציאות תשתנה דנו בשאלה זו שוב ושוב, זה בכה וזה בכה. ושני מאורי הדור הנ"ל השתיתו דבריהם על ההלכה דיין בטל במים בששה... אך מ"מ י"א דצריך ששים, ועוד דכיון דלטעמא עבידא אפילו באלף לא בטל, ומשו"כ האריכו למצוא דרכים נוספות להתירא, עי"ש. וכתלמיד הדן לפני רבותיו הגדולים, נראה להוסיף על דבריהם... הנה מתבאר מדבריהם ומדברי כל הרבנים שכתבו לאחרונה להחמיר דכל החשש אינו אלא משום ד**כל שעשוי ליתן טעם אוסר בכלשהו**... ובט"ז שם ס"ק י"א כתב "שוב ראיתי באו"ה כלל כ"ה דין ו' וז"ל דבר הנעשה לטעם כיצד כל דבר חריף כגון תבלין ומלח של הקדש אין בטיל ע"כ, משמע **דלא מקרי טעם אלא דבר חריף ולא שומן** דאף שגם הוא מטעים המאכל וממתיקו מ"מ אין נרגש כ"כ כמו דבר חריף ע"כ **שפיר בטל כמו כל האיסורים** ומשום הכי סיים כאן גם הרמ"א כגון מלח ותבלין". הרי לן **דאף מה דלטעמא עביד אינו אוסר אא"כ יש בו טעם גמור**... הרי ברור שאין טעם יין מורגש כלל אף לא לאיש אחד מאלף, וגם בין המומחים לדבר נחלקו הדעות אם היי"ש משתבח ע"י היין הבלוע בחביות אלה... ויודע אני שיאמרו המחמירים, דהלא החוש מעיד בני"ד דאין הטעם בטל אלא אדרבה משביח הוא את היי"ש, אך לענ"ד מסקנה זו מופרכת, **וכי נסתור סוגיא מפורשת ודברי כל הראשונים והשו"ע ממה שנראה לנו מציאות המוחש**, הס מלהזכיר. אלא פשוט דבהכרח צ"ל באחת משתי דרכים ולהגיע לאחת משתי מסקנות: א. באמת **אין טעם היין משביח כלל את הויסקי**, וכבר הבאתי לעיל שגם בין המומחים ואניני הטעם המחלוקת שנויה אם טעם היין משביח את הויסקי ולרובא דעלמא אין טעם היין מורגש כלל... ב. אף אם הויסקי אכן משתבח אין זה משום טעם היין ופליטתו, אלא **משום ריאקציה כימית (תגובה כימית) של עץ האלון והשרי, ואין בזה גדר טעם כלל**. ובאמת כבר כתבתי במק"א **דלא מצינו בהלכה גדר טעם שנפלט רק אחרי שנים רבות**, ולא מצינו בהלכה אלא שטעם נפלט **מיד** ע"י רתיחה או אחרי מעל"ע ע"י כבישה, **וכל טעם שאינו נפלט רק בשתים עשרה שנה וכדומה, אין בו דין טעם כלל**, ובהכרח אינו פליטה אלא תגובה כימית... ומשו"כ יש להתיר את הויסקי לשתיה. כך נראה ברור לענ"ד.

36. הרב צבי שכטר שליט"א

תשובה בענין סקאט"ש ששרו בחביות של שהערי - בדבר יי"ש הסקאט"ש אשר שורים אותו זמן מרובה בחביות אשר מתחילה שרו בהם סתם יינם (שהערי) אשר מעולם היו תמיד נוהגים הכל לשתותו אפי' היראים והחרדים. ע' מזה בתשו' מנחת יצחק ח"ב סי' כח. ואף שפה בנוא יארק נהגו הכל להקל בזה עפ"י הוראת מרן הגוה"צ בעל האגר"מ, זצ"ל, מכ"מ פקפוקים חזקים יש בזה, ובודאי מן הראוי לכל בעל נפש למשוך ידיו מזה, מג' טעמים: א) לדעת כמה פוסקים, טעם הדבר שסתם יינם מתבטל בששה הוא משום דהוי נטל"פ, ובנדון הסקאט"ש הלא הם **מדקדקים בדוקא להשתמש בשהערי, מפני שהוא נותן טעם לשבח!** ב) הלא המחבר (ביו"ד סוס"י קל"ד) הביא את דברי תשובת הרשב"א, שכל שדרכם לערבו אינו מתבטל... ג) אף שכבר התבטל האיסור ביד הנכרים, יש דעות באחרונים הסוברים דבמה שאני קונה את התערובת הזאת בזה גופא יש בעיא של אין מבטלין אי' לכתחילה... מכל הלין ג' טעמי בודאי אינו נכון כלל להתיר דבר זה כ"כ באפי. צבי שכטר, ה' לס' חיי שרה, כ"ג חשון, תשנ"ז.

[הערה מהרב דוד מילר שליט"א - הערה חשובה מאד – שבט, תש"ס – רב שכטר אמר לי שדבר עם האיש העושה את הסקאטש – והוא הסביר שמעוניינים בטעם העץ – לא בטעם השהערי – אלא לא רוצים טעם עץ חזק – ולכן משתמשים בחביות שהשהערי כבר החליש את טעם העץ לטים מתאים. כלומר בעצם השהערי מחליש ופוגם טעם העץ.]